

Siūlomos AEI-Š/V paramos priemonės Lietuvoje

“RES-H Policy” konsultacinis seminaras

Inga Konstantinavičiūtė
LEI, Kaunas 2009 m. rugsėjo 18 d.

TURINYS

- Direktyva 2009/28/EB
- Dabartinė situacija
- Siūlomos AEI-Š/V paramos priemonės
- Siūlomų paramos priemonių struktūra bei galimas įgyvendinimas

Direktyva 2009/28/EB

Direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją **3 straipsnio 1 punktą** numato, kad

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad bendro galutinio energijos suvartojimo dalis, kurią sudaro AEI, 2020 m. pasiektų bendrą jos nacionalinį tiems metams nustatytą AEI dalies planinį rodiklį, kaip nurodyta I priedo A lentelės trečiajame stulpelyje:

Lietuvai – 23%

4 straipsnio 2 punktą numato, kad

Valstybės narės savo nacionalinius AEI veiksmų planus Komisijai pateikia ne vėliau kaip 2010 m. birželio 30 d.

Dabartinė situacija...

Nuoseklios politikos būvimas yra pagrindas sparčiai AEI plėtrai siekiant įgyvendinti ambicingus nacionalinius AEI panaudojimo planinius rodiklius.

Lietuva remia vietinių, atsinaujinančių ir atliekinių energijos išteklių naudojimą, tačiau kol kas nėra tiesioginės paramos šilumos gamybai naudojant AEI.

Finansinė parama galima iš Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo bei ES struktūrinių fondų.

Siūlomos AEI-Š/V paramos priemonės

- **Mokesčių lengvatos:** fizinių asmenų pajamų mokesčio lengvata ir PVM sumažinimas (*lydinti priemonė – visuomenės sąmoningumo kėlimas*);
- **Lengvatinės paskolos** (*lydinti priemonė – visuomenės informavimas*);
- **Parama tyrimams, plėtrai ir demonstraciniai veiklai** (*lydinti priemonė – kvalifikacija, išsilavinimas ir mokymai*);
- **Standartizacija** (*lydinti priemonė – visuomenės informavimas bei sąmoningumo kėlimas*).

I priemonė - Mokesčių lengvatos

- **PVM lengvata:** nustatomas mažesnis arba 0% PVM tarifas atitinkamoms prekėms ar paslaugos tipui. Iki įvykdžius naują mokesčių reformą sumažintas PVM tarifas buvo taikomas vaistams, centralizuotai tiekiamai šilumai, knygoms, viešbučių paslaugoms ir kt. Šiuo metu galioja tik keletas išimčių.
- **Gyventojų pajamų mokesčių lengvata:** pastaruoju metu ši lengvata buvo taikoma mokantiems palūkanas už kreditą gyvenamajam būstui įsigyti ir skatinti namų ūkius įsigyti asmeninius kompiuterius.

I priemonės struktūra

Siekiant sparčios AEI panaudojimo šilumos gamybai plėtros turėtų būti parinktos **skirtingos mokesčių lengvatos CŠT sektoriui ir ne-CŠT sektoriui:**

- **CŠT sektorius:** investicinės subsidijos bei PVM tarifo sumažinimas. Galėtų būti taikomas diferencijuotas pagal kuro rūšį PVM tarifas. Pvz., mažesnis PVM tarifas AEI-Š.
- **Ne-CŠT sektorius:** gyventojų pajamų mokesčio lengvata, taikoma įrangos įsigijimui. Turėtų būti sudarytas tinkamų šiai lengvatai technologijų sąrašas (pvz. katilai kūrenami medienos granulėmis, saulės baterijų plokštės ir kt.).

I priemonės organizavimas

Mokestinių lengvatų įgyvendinimą turėtų inicijuoti Finansų ir Energetikos ministerijos.

Valstybinė mokesčių inspekcija ir valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija turėtų būti atsakingos už šios priemonės įgyvendinimą.

Būtent VMI turėtų būti atsakinga už gyventojų pajamų mokesčio lengvatos AEI-Š technologijų srityje įgyvendinimą.

Sėkmingas šios priemonės įgyvendinimas labai priklauso nuo visuomenės sąmoningumo ir informavimo.

II priemonė – Lengvatinės paskolos

Viena pagrindinių kliūčių stabdančių sparčią AEI technologijų plėtrą yra pakankamai didelės lyginamosios kapitalinės investicijos.

Atsižvelgiant į dabartinę bankinio sektoriaus situaciją, lengvatinės paskolos tampa svarbios, plėtojant daugelį inovacinių projektų, tame tarpe ir AEI-Š.

Lengvatinės paskolos užtikrina žemesnes palūkanų normas, o taip pat didina investuotojo atsakomybę.

Lengvatinės paskolos nebūtų nauja paramos priemonė Lietuvoje (*LAAIF bei daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo programa*).

II priemonės struktūra

Lengvatinėmis paskolomis galėtų naudotis tiek CŠT įmonės, tiek ir fiziniai asmenys.

Tačiau fiziniai asmenys galėtų būti geresnė tikslinė rinka. Dažniausiai už santykinai mažesnes paskolas bankas taiko didesnes palūkanų normas. Todėl patrauklios paskolos galėtų paskatinti individualius vartotojus pereiti nuo dujų prie AEI.

CŠT sektoriuje derinant lengvatines paskolas su didesniais taršos mokesčiais galima tikėtis taip pat spartesnės AEI plėtros.

II priemonės organizavimas

Lengvatinių paskolų įgyvendinimą taip pat turėtų inicijuoti Finansų ir Energetikos ministerijos.

Šios priemonės įgyvendinimo institucinė struktūra turėtų apimti keletą privačių bankų ir valstybines įstaigas.

Esančios valstybinės įstaigos - LAAIF ir/ar Energetikos agentūra - galėtų būti atsakingos už lengvatinių paskolų įgyvendinimą.

Sėkmingam šios priemonės įgyvendinimui būtina plati informacinė kompanija.

III priemonė – Parama mokslui, plėtrai ir demonstraciniai veiklai

Siekiant įgyti reikšmingų rezultatų mokslo srityje būtina turėti tęstinę mokslo politiką.

Pagrindinės politikos priemonės, skirtos tyrimams, yra šios: palanki institucinė aplinka, žmogiškieji ištekliai, technologinė infrastruktūra ir finansinė parama.

Šiandieninė Lietuvos mokslo bazė ir bendra situacija atspindi būtinybę padidinti finansinę paramą mokslui ir eksperimentinei plėtrai.

III priemonės struktūra

Pagrindinė tikslinė šio instrumento grupė – mokslo ir studijų institucijos bei pramonės įmonės (naujas technologijas diegiančias įmonės).

Vyriausybė kartu su Mokslo ir švietimo ministerija turėtų nustatyti paramos lygį skirtą tyrimams, plėtrai ir demonstraciniai veiklai AEI technologijų srityje.

Tyrimai galėtų būti finansuojami iš Valstybės biudžeto, ES Struktūrinių fondų bei privataus sektoriaus.

III priemonės organizavimas

Pagrindine įvairių paramos priemonių, skirtų tyrimų ir plėtros programų įgyvendinimui, koordinatorė turėtų išlikti Švietimo ir mokslo ministerija.

Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas turėtų būti atsakingas už šių programų įgyvendinimą.

Sėkmingas įvairių mokslinių tyrimų programų įgyvendinimas neįmanomas be kvalifikuotų žmonių, dirbančių įvairiose AEI srityse. Kvalifikuotas personalas reikalingas ne tik tyrimų srityje, bet ir AEI technologijų montavimui bei priežiūrai.

IV priemonė – Standartizacija

Standartizacija, siekiant padidinti AEI-Š technologijų skvarbą gali apimti šiuos du elementus:

- Kuro standartizavimas (medienos granulėms ir briketams);
- Įrenginių standartizavimas (visos AEI-Š technologijos).

Standartizavimas dažniausiai yra naudojamas kaip papildoma paramos priemonė kartu su efektyvesnėmis finansinės paramos schemomis.

Tolimesni tyrimai

- Siūlomų paramos priemonių kokybinis vertinimas remiantis atitinkamais kriterijais...
- Siūlomų paramos priemonių veiksmingumo ir ekonominio efektyvumo kiekybinis vertinimas...

**Kokia būtų Jūsų nuomonė dėl siūlomų
paramos priemonių?**

Ačiū už dėmesį!

Inga Konstantinavičiūtė
Lietuvos energetikos institutas
inga@mail.lei.lt